Quelle: http://manuscripta.at/?ID=287
Copyright: Klosterneuburg, Augustiner-Chorherrenstift

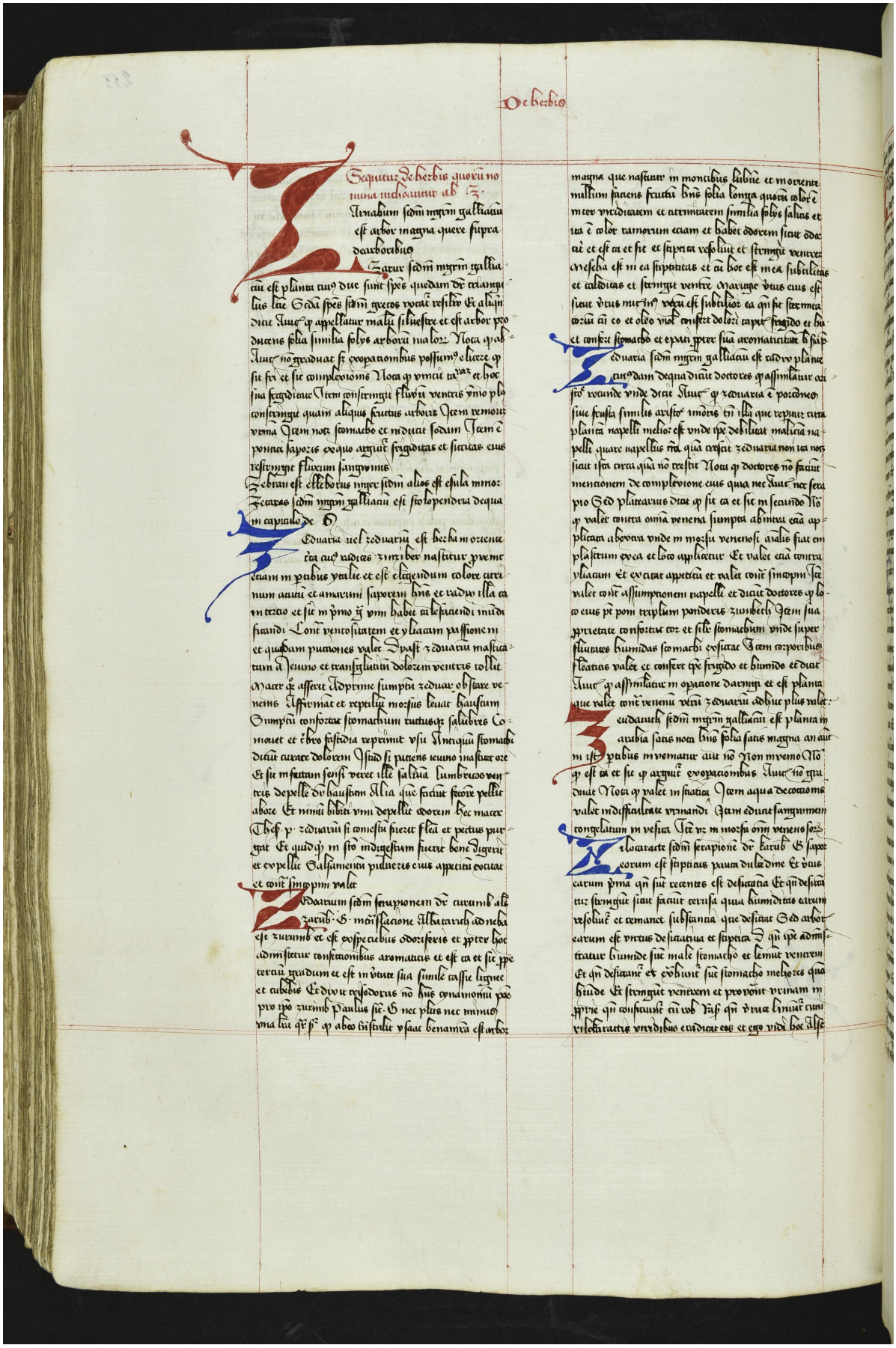

De herbis

Sequitur de herbis quarum nomina incipiunt ab Z.

Zarabum secm̃ mgrm̃ galliaꝝ est arbor magna quere supra de arboribus

Zarur secm̃ mgrm̃ galliaꝝ cui est planta cuius due sunt spes quedam de crianguilus luc Sed spes secm̃ graecos vocat̃ cresilon Et alium dicit Iuuc q̃ appellatur malꝰ silvestre et est arbor producens folia similia folijs arborum malorum Nota q̃ ab Iuuc no graduat si comparationibus possumꝰ eligere q̃ sit fr̃ et sic complexionis Nota q̃ vinum tarꝝ et hoc sua frigiditate Item constringit fluxum ventris vino plus constringit quam aliquis fructus arboris Item removet vrina Item nota stomachum et mundificat sodum Item ex ponma saporis acquo arguit frigiditas et siccitas eius restringit fluxum sanguinis

Zebrum est elleborus niger secm̃ alios est cicula minor

Zecaras secm̃ mgrm̃ galliaꝝ est suspendens de qua in capitulo de O

Zeduaria vel zeduarum est herba mirabilis virtutis aut radicis zinziber nascitur in vineis et in locis humidis valde et est eligendum colore citrinum aurum et amarum in sapore Hinc et radix illa cum in tercio est in primo in quo habet virtutem digerendi mundificandi Confortat ventriculum et yliacam passionem et quosdam pulmones valet Item zeduarum masticatum a mane et transglutiendo dolorem ventris tollit auget libidinem asserit Item prime sumptum zeduar obstare veneno Affirmat et repellit morsus leuat hausum Item sumptum confortat stomachum cutus et salubres Commouet et libros fistidia reprimit usu Item quidam stomachi dicit curare dolorem Item si putens ieuno masticatur ore Et si in statum sensi vere ille salutat Item bibendo ventris depellit de hausum Alia que facit fetor pellit abore Et minus bibita vim depellit odorem Hec macer Theſ p zeduarum si omissum fuerit fleum et pectus purgat Et quidam in stomacho indigestum facere bene digerit et expellit Balsamum pulueres eius appetitum excitat et confortat stomachum valet

Zedoarum secm̃ serapionem de curcumb alii zarub G. mosaicone Albutarub ad nebas est curcumb et est confectibus odoriferis et preter hoc adinsterur confectionibus aromaticis et est ca et sic ppe terminum gradum et est in virtute sua simile cassie lignee et cubebis Et dicit u resoderus no hos omnimodis pro ipo curcumb Paulus sic G nec plus nec minus vna tm̃ q̃ sic q̃ abo bisinlie vsiac benamra est arbor magna que nascitur in montibus habundat et morientur multum faciens fructum binis foliis longa quorum odor est mixtus predictarum et attrahentem similia folijs salvie et tria de odore ramorum eiam et habet odorem sicut dictum est et est ca et sic et superat resolvit et stringit venerem crescha est mixta superiorius et ea hoc est mea subtilitas et caliditas et stringit ventre Quarum vinus eius est sicut vinus mirtinꝰ vocat̃ est subtilior ea qui sit stercoreum cum eo et oleo viol confert dolori capitis frigido et humido et confert stomacho et expurgat preter sua aromaticitatem humidum

Zeduaria secm̃ mgrm̃ galliaꝝ est radix planta cuiꝰdam degna dicit doctores q̃ assimilatur cuꝰ vocande vide dicit Iuuc q̃ zeduaria e porcinos sive fessa similis arisꝰ modis tm̃ illa que repitur extra planta napelli melior est vide ipe debilitat malicia napelli quare napellus nā quā crescit zeduaria non ita nec sicut ista extra quā nō crescit Nota q̃ doctores nō faciut mentionem de complexione eius quia nec Iuuc nec serapio Sed plateanus dicit q̃ sit ca et sic m secundo Nō q̃ valet contra omia venena sumpta abinitu eā applicata a brocca vide m morsu venenosi radis fiat emplastrum cocta et loco applicatur Et valet eā contra vlceram Et curat apetitū et valet cont̃ stomachi Sic valet cont̃ assumptionem napelli et dicit doctores q̃ loco eius pē pondus tripla ponderis zinziberis Item sua proprietate confortat cor et sibi stomachum vide superfluitates humidas stomachi confortat Item corporibus fleumatis valet et confert ipe frigido et humido et dicit Iuuc q̃ assimilatur m operatione darnigi et est planta que valet cont̃ venenu verū zeduarū adhuc plus valet

Zedoarie secm̃ mgrm̃ galliaꝝ est planta arabia sans nota binis folia sans magna an aut m ipe pubus mvenatur aut nō Non mvenio Nō q̃ est ca et sic q̃ arguit exoperationibus Iuuc nō graduat Nota q̃ valet in statica Item aqua decoctionis valet in difficultate vrinandi Item edune sanguinem congelatum in vesica Ite vr m morsu omi venenosoꝝ

Zedoarie secm̃ serapionem de carub G sapor eorum est septimus prima dulcedine Et vbi carum prima q̃ sue recentes est desiccativa Et q̃ desiccativa stringit siue facit ceruisa quia humiditas earum resolvit et remanet substantia que desiccat Sed arbor earum est virtus desiccativa et superiora Et q̃ ipe administratur humide sue male stomacho et lenit venerem Et q̃ desiccant et cōbinit sue stomacho meliores quia hūde Et stringit venerem et provocat vrinam in ipsis q̃ consumit cū vb Vas q̃ dicit limite cum vitellatur viridibus cuidicat eos et ego vidi hoc esse